

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 254g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă
*(imposibilitatea de a recuza judecătorul care soluționează
cererea de recuzare a altui judecător)*

CHIȘINĂU
1 februarie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 15 noiembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 1 februarie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător” din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, ridicată de dl avocat Roman Stici, în interesele dnei Irina Cernei, parte în dosarul nr. 2-16747/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, de dna judecător Nina Arabadji de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 9 septembrie 2020, dna Irina Cernei a formulat o acțiune în justiție împotriva S.R.L. „ABC IN HARMONY”, având ca intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii și Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat achitarea deplină a drepturilor sale salariale.

4. La 21 octombrie 2021, dl avocat Roman Stici a formulat, în interesele dnei Irina Cernei, o cerere de recuzare împotriva dnei judecător Nina Arabadji. Cererea de recuzare a fost distribuită spre soluționare dnei judecător Daria Sușchevici. Printr-o încheiere din aceeași dată a fost respinsă cererea de recuzare în privința dnei judecător Nina Arabadji, ea continuând judecarea cauzei.

5. La 29 octombrie 2021, dl avocat Roman Stici a ridicat, în interesele dnei Irina Cernei, excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă care stabilesc că judecătorul care soluționează cererea de recuzare a altui judecător nu poate fi recuzat.

6. În aceeași dată, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a emis o încheiere prin care a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 52 Declarațiile de recuzare și de abținere de la judecată

„[...]”

(5) În proces nu se admite înaintarea repetată a recuzării aceluiași judecător și pentru aceleași motive dacă anterior recuzarea lui a fost respinsă. De asemenea, nu se admite: recuzarea judecătorului din suspiciune în imparțialitatea lui dacă nu sânt cunoscute temeiurile de drept și de fapt pentru înaintarea recuzării; **recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător**; recuzarea judecătorilor care nu sânt implicați în examinarea cauzei.

(6) Cererea de recuzare depusă contrar prevederilor alin. (5) din prezentul articol în care se invocă alte motive decât cele prevăzute la art. 50 și 51 nu se examinează și se anexează la materialele dosarului printr-o încheiere protocolară.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că textul contestat constituie o ingerință în exercițiul dreptului la un proces echitabil atunci când există motive legitime să se bănuiască parțialitatea judecătorului căruia i s-a încredințat examinarea cererii de recuzare a altui judecător.

10. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, textul contestat din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă este contrar articolelor 20 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor Parlamentului, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate ridicată de avocatul părții în proces este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, care stabilesc că judecătorul care soluționează cererea de recuzare a altui judecător nu poate fi recuzat. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Curtea reiterează că o altă condiție pentru formularea unei excepții de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016). Astfel, prin prisma materialelor sesizării, Curtea va aprecia dacă prevederile contestate urmează a fi aplicate de către instanța de judecată la soluționarea cauzei în cadrul căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate respectivă.

16. Având în vedere circumstanțele cauzei, Curtea observă că judecătorul căruia i s-a încredințat soluționarea cererii de recuzare nu a fost recuzat. Acesta a respins printr-o încheiere cererea de recuzare și a dispus continuarea judecării cauzei de către judecătorul inițial desemnat (a se vedea § 4 *supra*). Prin urmare, norma contestată, care prevede că nu poate fi recuzat judecătorul care soluționează cererea de recuzare a altui judecător, este inaplicabilă în această cauză, dat fiind faptul că situația procesuală invocată de către autor a fost epuizată.

17. În acest context, Curtea reține că poate verifica constituționalitatea prevederilor contestate dacă soluția sa poate fi favorabilă situației autorului excepției. În această cauză, eventuala declarare a neconstituționalității prevederilor contestate sub aspectul invocat în sesizare nu-i poate servi autorului, deoarece prezenta excepție de neconstituționalitate a fost înaintată cu omiterea fazei incidentale, iar cauza civilă se află în curs de examinare la o altă etapă a procesului civil.

18. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia, în caz contrar acest instrument devine o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției (a se vedea DCC nr. 10 din 26 ianuarie 2021, § 20; DCC nr. 18 din 9 februarie 2021, § 26).

19. Așadar, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea judecătorului căruia i s-a încredințat verificarea temeiniciei recuzării declarate unui alt judecător” din articolul 52 alin. (5) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl avocat Roman Stici, în interesele dnei Irina Cernei, parte în dosarul nr. 2-16747/2020, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 1 februarie 2022
DCC nr. 11
Dosarul nr. 254g/2021*